

Vurdering for læring på Grønvangskolen 2016-17

Vurdering for læring læner sig op af følgende fire overordnede principper:

- 1) Eleverne forstår, hvad de skal lære, og hvad der forventes af dem.
- 2) Eleverne får tilbagemeldinger, som fortæller dem om kvaliteten af deres arbejde eller deres præstation.
- 3) Eleverne får råd om, hvordan de kan forbedre sig.
- 4) Eleverne er i høj grad involveret i – og om muligt forpligtet på egen læring ved blandt andet at vurdere eget arbejde og egen faglig udvikling.

VFL- overordnet 2016-17

Forventninger til arbejdet med Vurdering for læring.

Det forventes, at hver enkelt underviser på Grønvangskolen arbejder videre med vurdering for læring i skoleåret 2016-17.

Fagfokus for vurdering for læringsarbejdet 2016/17:

- 1) Anvendelse af **feedback** i undervisningen, herunder forskellige feedbackformer.
- 2) Lærerens **vurdering** af eleven og elevens egen vurdering af sig selv. (Inspirationskursus kommer i løbet af september).

Det forventes at undervisere på Grønvangskolen i det kommende anvender de forskellige strukturelementer i undervisningen, som der er blevet arbejdet med de seneste to år.

Herunder:

- 1) Dagsorden for lektionen/lektionsforløbet på smartboard
- 2) Tydelige læringsmål for læringsarbejdet og tydelige kriterier for, hvad der skal til for at eleverne når deres læringsmål.
- 3) Afrunding/opsummering og evt. evaluering af arbejdsprocessen i lektionen/lektionerne.

Strukturelementerne anvendes, når det giver mening i undervisningen og bidrager til læring hos eleverne.

PB eller MO som er VFL- vejledere og kan altid kontaktes, hvis en underviser eller et team ønsker sparring og/eller støtte.

**FÅ MASSER AF INSPIRATION TIL VFL PÅ <http://vfl.vejenskoler.dk>
 Eller få inspiration i trappemodellen herunder.**

VFL processer i efteråret (Fase 1 - 3)

Tidsramme Efterår 2016	Den enkelte lærer/team arbejder med følgende trin i egen undervisning.	Kommentar
August- sept.	Med udgangspunkt i inspiration fra forsommerens kursus, arbejder den enkelte underviser fortsat med afprøvning af forskellige feedbackformer i undervisningen.	Slides fra kursus: Kopier linket over i din browser. www.kortlink.dk/hdps www.kortlink.dk/ka7h www.kortlink.dk/hrmz
Sept. – Okt.	Ledelsesrundgang. Fokus: Feedback og elev/lærervurdering/bevis for læring.	Feedback: Se også step 4 og step 10 Vurdering og beviser for læring: Se step 6+7. (Grundspørgsmål: Hvordan gør vi elevens progression synlig sammen med eleven?) VFL: Fast punkt på fagteammøderne. Fokus: Feedbackformer.
27. sept.	Oplæg om elev/lærervurdering/bevis for læring og elevprogression på lærermødet.	Feedback
Okt. – nov.	Læringsamtaler med afdelingslederne. Fokus: Elev/lærervurdering/bevis for læring og elevprogression. Aktionslæringsforløb aftales.	Aktionslæringsmetoden gennemgås i afdelingerne på afdelingsmøderne.
Dec. - Jan	Aktionslæringsforløb omkring elev/lærervurdering/bevis for læring og elevprogression gennemføres.	Tilbagemeldinger på aktionslæringsforløbene foregår i fagteamet. (Se bilag 1) PB eller MO deltager eventuelt.

VFL på møderne 2016-17

- VFL er et fast punkt på dagsordenen på fagteammøderne. Her udveksles bl.a. erfaringer med VFL i fagene. (5-7 min).
  - Der udveksles desuden kontinuerligt erfaringer på afdelingsniveau (fast punkt på fase-møderne og fast punkt på lærermøderne). Det tilstræbes yderligere at organisere, at afdelingerne udveksler erfaringer med hinanden, at lærere fra de forskellige afdelinger fortæller lærere i andre afdelinger om deres erfaringer.
- FÅ MASSER AF INSPIRATION TIL VFL PÅ www.vfl.vejenskolen.dk

Agentsparring

Når den enkelte lærer/team afprøver delelementer fra de forskellige trin, er det vigtigt at få sparring omkring tiltagene. Vi har på Grønvangskolen 2 VFL-agenter, der kan indgå i forskellige former for sparring omkring VFL.

- Agenterne vil primært sparre om:
  - o Hjælp til at arbejde med læringsmål og kriterier.
  - o Ideer til omsætning af forskellige VFL- elementer i praksis.
  - o Hjælp til at opfylde de kriterier, der ligger i trinnene.
  - o Observation af VFL orienterede tiltag.
  - o Støtte til team omkring fælles indsatsområder inden for VFL.

Herudover vil agenterne komme med små inspirationsoplæg på fase-møder, lærermøder og evt. teammøder.

VFL- agenter: Pia Brink (primært fase 1-2) og Malene Olesen.

Den enkelte underviser eller team kan altid kontakte de to agenter med henblik på sparring.

Ledersparring

VFL- fokusområderne, som der arbejdes med, vil danne udgangspunkt for en læringsamtale med afdelingslederen. Afdelingslederen vil i den forbindelse, i højere grad end tidligere, observere den enkelte lærers undervisning, netop med henblik på at få indsigt i den praktiske del af VFL- arbejdet og den enkelte lærers arbejde med VFL.

Grundsten i læringsarbejdet

Læringsmiljø

Med *læringsmiljø* menes de samlede kulturelle, relationelle og fysiske forhold på skolen, som har betydning for elevernes læring og trivsel.

Kvaliteten af skolernes læringsmiljøer er en afgørende faktor for elevernes trivsel og læring. Alle skoler skal derfor have fokus på at opbygge inkluderende og differentierede læringsmiljøer, der fremmer alle elevers trivsel og læringslyst.

Lærer, team og skole må i fællesskab arbejde på at etablere en læringskultur, der med udgangspunkt i lærer- og forældrestøtte opbygger elevens selvopfattelse i og omkring skolen og bidrager til, at eleverne får en positiv indstilling til skolen og eget læringspotentiale.

Nedenstående elementer er alle centrale i arbejdet med et godt og positivt læringsmiljø, som en integreret del af skolens kultur.

Relationelle kompetencer

Lærerens autencitet, de relationelle kompetencer og evne til at udvikle en positiv læringskultur i klassen har afgørende indflydelse på elevernes læring. De relationelle kompetencer retter sig mod to forhold:

- lærerens evne til at udvikle positive relationer med hver enkelt elev. Herunder:
  - læreren har tro på, at eleven kan lære og nå de opstillede mål
  - læreren skaber engagement og motivation for læring og bidrager til en god selvfølelse hos eleven
  - læreren har høje forventninger til hver enkelt elev og kommunikerer tydeligt, hvad der er elevens næste skridt i vejen til øget læring og progression.
- lærerens evne til at sikre positive relationer og kultur for læring blandt eleverne. Herunder:
  - at der skabes en kultur for læring og et læringfællesskab, hvor det er positivt at være aktiv og interesseret
  - at alle elever oplever tryghed og tillid og føler sig inkluderet og set af læreren
  - at forskelle og uligheder accepteres, således, at det opleves som værende okay både at være dygtig og at have udfordringer fagligt og socialt

Forskningen viser, at elever, der oplever at have et godt forhold til underviseren, har et bedre læringsudbytte og er mere motiverede for skolearbejdet. De elever, der oplever at have en lærer, som kan lide dem og tager hensyn til deres forudsætninger, arbejder mere og anstrenger sig mere, end de elever, der ikke oplever lærerens sympati og interesse.

Klasseledelse

Et godt læringsarbejde hviler på god klasseledelse, hvor læreren i et trygt og positivt miljø er tydelig i sin kommunikation med eleverne om at opbygge regler og rutiner i og omkring undervisningen. Der kan i denne kontekst nævnes følgende centrale forhold i arbejdet med klasseledelse:

- der er en tydelig struktur i undervisningsforløbet
- der er formuleret tydelige mål for elevernes læring og for læringsmiljøet i klassen

- der er i samarbejde med eleverne udarbejdet regler. Disse håndhæves konsekvent
- der skabes et inkluderende miljø og læringsfællesskab blandt eleverne
- der arbejdes målrettet på at involvere, bevidstgøre og ansvarliggøre eleverne i eget læringsarbejde
- Læreren har høje forventninger til alle elever tilpasset den enkeltes forudsætning
- Læreren giver tydelige og konstruktive tilbagemeldinger til eleverne – både fagligt og socialt
- Læreren bruger tilbagemeldinger fra elever som afsæt til forbedring af egen undervisning

For at kunne motivere arbejdet VFL så denne kan blive en integreret del af skolens kultur og sikre en strukturel rød tråd mellem afdelinger og forbundne netværk, fordres tydelig pædagogisk ledelse.

Væsentlige elementer er her bl.a.:

- Der oparbejdes et positivt samarbejdsclima karakteriseret af gode relationer mellem de ansatte internt og mellem de ansatte og skolens ledelse
- Der oparbejdes fælles pædagogisk platform – herunder fælles forståelse for, hvad der kendetegner god vurderingspraksis
- Der kommunikeres tydelige mål og forventninger til alle ansatte
- Alle ansatte får løbende tilbagemeldinger med afsat i opstillede mål
- Der arbejdes med afsæt i evidens – viden om den enkelte elev- og lærers læring
- Der er etableret rum til fælles refleksion og læring
- Teamsamarbejdet understøttes af tydelige forventninger og tolkes som bærende element i arbejdet med elevernes læring
- Fælles videndeling / erfaringsudvekling er sat i system
- Skolen vurderer jævnligt egen praksis og er åben for ændringer

”VFL-trappen”

For at overskueliggøre forskellige delelementer i arbejdet med VFL, har vi udarbejdet en trappemodell. Arbejdet med VFL er her udtryk for en instrumentel tænkning, der fremstår som en lineær proces, hvor nogle elementer er tænkt forud for andre. Vi vil imidlertid gerne præcisere at modellen alene skal tjene til inspiration og vil samtidig opfordre til at se de enkelte steps som værende indbyrdes forbundne i en cirkulær tænkning.

Step 1

Der er en synlig dagsorden til enhver lektion

Begrebsafklaring: En dagsorden er et program for lektionen, lektionerne eller dagen.

Formål med synlig dagsorden:

- Eleverne lærer mere, når eleverne ved, hvad der skal foregå.
- Dagsordenen giver forudsigelighed og tryghed.
- Dagsordenen skaber overblik over elevernes læreproces og visualiserer aktiviteterne.
- Dagsordenen bidrager til fokus og koncentration

Kriterier	Eksempel på dagsorden
Jeg ved hvilket fag, jeg skal undervise i, og der er forberedt en plan for lektionen.	Aktivitet i julemåneden Mandag den 5. dec. 2.-3. lektion
Jeg kan vurdere, hvor lang tid, hver aktivitet tager.	Iskrystalværkstedet: Samling og fortælling om dagens emne Hvordan ser en iskrystal ud? Vi undersøger sagen sammen på
Jeg ved, hvordan arbejdsprocesserne, der skal foregå, omsættes til en forståelig dagsorden, der fortæller eleverne, hvad der skal arbejdes med.	Internettet (billeder). Vi klipper/skærer iskrystaller. Udsmykning af lokaler.
Jeg skriver dagsordenen op på smartboardet / tavlen	Opsummering En genkendelig afslutning med opsummering på lektionen ville ligeledes hjælpe mange, specielt har det en række kognitive fordele, når kerneelementer repeteres. En passende opsummering tager maksimum 4- 5 min.:
Opsummering i slutningen af lektionen/lektionerne	<ul style="list-style-type: none"> - Der opsummeres eventuelle faglige eller sociale mål, samt vigtige begreber. - I opsummeringen får læreren kort feedback fra eleverne om arbejdsprocessen, og kan evt. give kort motiverende feedforward. - Eleverne mindes om, hvor næste lektion foregår eller hvad der skal ellers skal ske.

Step 2

Der forefindes altid læringsmål for lektionen / perioden, som eleven kan forstå

Begrebsafklaring: Et læringsmål er det mål, der er planlagt for eleverne i løbet af en lektion eller en periode.

Formål med tydelige og synlige læringsmål i undervisningen:

- Eleverne lærer bedre, når de forstår, hvad de skal lære, og hvad der forventes af dem.
- læreren er bevidst om, hvad der skal læres ved den igangsatte aktivitet.
- læreren er bevidst om og kan nuancere arbejdet med læringsmål, således at der tages højde for fagenes individuelle særpræg - eksempelvis den undersøgende og eksperimenterende tilgang i det naturfaglige felt.
- Eleverne lærer mere, hvis læringsmålet præciseres fra lektionens start, ved eleverne hvad der skal arbejdes med og hvorfor.
- Læringsudbyttet øges, når eleven kan relatere arbejdet til læringsmål og til egne erfaringer
- Synlige mål, som en del af undervisningen skaber forudsigelighed og ro.
- Mål giver eleverne mulighed for at vurdere egen læring.

Kriterier	Eksempel
<p>Jeg opstiller et læringsmål med tanke på elevernes faglige niveau.</p> <p>Der er udvalgt et relevant mål fra: "Kompetenceområder og videns/færdighedsmål" fra de nye "Fælles Mål" for emnet.</p> <p>Jeg kan omformulere målet, så det giver mening for elevgruppen.</p> <p>Jeg inddrager eleverne i arbejdet med at formulere og opsætte et læringsmål for lektionen og enkelte individuelle læringsmål.</p> <p>Ved eksperimenterende tilgang til læring, synliggøres læringsmål efter endt undersøgelse (gælder særligt innovative og naturfaglige forløb)</p>	<p>Nye fælles mål. Se eksempler på undervisningsforløb med læringsmål på www.uvm.dk</p> <p>Litteratur: Læringsmål og læringsmåder, undervisningsdifferentiering i praksis af Bodil Nielsen (Gyldendals Lærerbibliotek, 2013)</p> <p>Praksis eksempler på modeller til opstilling af læringsmål kan hentes på: https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/laeringsmaal-og-kriterier</p> <p>http://vfl.vejenskoler.dk</p>

Step 3

Eleven kan sætte ord på de læringsmål, der arbejdes med.

Begrebsafklaring: At sætte ord på vil sige, at eleverne kan formulere de mål, eleven arbejder med.

Formål:

- Elevens verbalisering af læringsmål fremmer forståelse af læringsarbejdet. Når eleven sætter ord på læringsmålene, har eleven også lettere ved at bidrage i målsætningsarbejdet.
- Elevernes læring øges, når eleven forstår og kan sætte ord på læringsmål.
- Eleverne inddrages i lærernes overvejelser i forhold til måltype. Er der tale om *præstationsmål*, som relaterer sig til øget viden eller færdigheder (som er målbart) eller er der tale om *mestringsmål*, som relaterer sig mere til elevernes kompetencer

Kriterier	Eksempler
<p>Jeg samtaler løbende med eleverne om det/de opsatte læringsmål.</p> <p>Jeg indhenter viden om elevernes læring via:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klasse samtaler - Elevsamtaler - I den daglige dialog i undervisningen. <p>Jeg kan bruge reflekterende og åbne spørgsmål til at afdække elevens forståelse af læringsmål.</p> <p>Jeg er bevidst om, hvilken type mål, der er opstillet og hvilken grad af viden, der efterspørges hos eleverne.</p>	<p>brug evt. spørgsmålstyper, blooms taksonomi</p> <p>https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/laeringsdybder-og-progression</p> <p>http://vfl.vejenskoler.dk</p>

Step 4

Der vurderes på det/de opsatte læringsmål

Begrebsafklaring: En vurderingsmetode viser eleven og læreren, om eleven er på vej mod målet.

Formålet med at eleverne inddrages i vurderingsarbejdet.

- Eleverne lærer at tage stilling til om læringsarbejdet er givende og lærer at forholde sig til egen læring.
- Målet med arbejdet fremstår mere tydeligt og meningsfuldt, når eleven vurderer sig selv og egen præstation med afsæt i opstillede læringsmål.
- Vurderingen oplyser læreren om tilsigtet læring foregår.

Kriterier	Eksempel
Jeg laver kortsigtede løbende vurderinger i løbet af en undervisningsaktivitet f.eks. Tommelfingermetoden Rød, gul, grøn. Læringspartnersnak. To stjerner og et ønske Jeg anvender elevens vurdering og justerer min undervisning herefter. Jeg vurderer elevens læringsudbytte med afsæt i opstillede mål, når jeg taler med eleven om elevens faglige udvikling Jeg vurderer eleverne, når jeg observerer eleverne diskutere et faglige emne i gruppesamtalen. Jeg vurderer elevens faglige læringsudbytte med afsæt i opstillede mål og samtaler med eleven om disse.	Litteratur: Vurdering for læring i klasserummet af Trude Slemmen (Dafolo 2013) Praksiseksempler på modeller til arbejdet med beviser for læring kan hentes på: https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/beviser-for-laering http://vfl.vejenskoler.dk

Step 5

Læringsmålet er altid synligt og klart for eleven, og eleven ved, hvad der skal til for at nå læringsmålet (kriterier)

Begrebsafklaring: Et kriterium er en opskrift på, hvad der kræves i en opgave, så et mål kan nås.

Formål med at opsætte kriterier:

- Kriterier viser vej mod det opsatte læringsmål, hvilket er meningsgivende for eleven.
- Kriterier rammesætter arbejdet mod et mål, hvilket bidrager til overskuelighed i arbejdet.
- Eleverne involveres i opsætning af kriterier med henblik på at øge elevernes motivation og ejerskab til det, der arbejdes med.

Kriterier	Eksempel	
Du opstiller kriterier, der viser vej til det/de opsatte læringsmål. Kriterierne er altid synlige for eleverne i klasserummet. Du går ofte i dialog med eleverne om læringsmål og opsatte kriterier. Eleverne formulerer i samarbejde med læreren kriterier for målopfyldelse.	Fag: Dansk 1. klasse	
	Et mål fra "Fælles mål" omskrives i Jeg- form.	Jeg kan udtrykke mig i skrift.
	Kriterier i jeg-form.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jeg kan skrive små og store bogstaver i håndskrift. 2. Jeg kan skrive små og store bogstaver på tastatur. 3. Jeg kender til bogstavernes skrivevej, når jeg skriver i hånden. 4. Jeg kan skrive flere ord i hånden og på PC. 5. Jeg kan bruge enkelte funktioner i Word. 6. Jeg kan skrive lille en tekst med billeder og skrift. <p>http://vfl.vejenskoler.dk</p>

Step 6

Der arbejdes med beviser for læring, som en del af undervisningen.

Begrebsafklaring: For at evaluere undervisningen/ læringsaktiviteterne er det essentielt, at man løbende søger bevis for, at der har fundet læring sted. Der er flere måder at indsamle beviser for læring. Det er vigtigt er, at man vurderer og evaluerer ud fra det/de opsatte læringsmål og kriterier.

Formål

- At synliggøre tydelige tegn på, hvor eleven er, og hvor eleven skal hen i arbejdet mod målet.
- Eleven motiveres, når eleven ser og forstår progression i arbejdet.
- Eleverne inddrages i arbejdet med bevis for læring og trænes i at forholde sig reflektivt til egen faglige og personlige udvikling.
- For at få viden om elevens læring søges der bevis for læring på forskellige niveauer - dvs. viden søges via dialog, elevarbejde og observation

Kriterier	Eksempel
Du kender til og arbejder med forskellige redskaber der kan være med til synliggørelse af læring: Tommel-metoden, Two stars and a wish, 3, 2, 1, målskiven, rød-gul-grøn. (Jf. step. 4).	Links Hattie John, s.127. Giv eleverne ejerskab over egen læring)
Arbejdet med de opstillede mål og kriterier i en lektion evalueres dialogisk løbende i lektionen.	Vurdering for læring i klasserummet. (siderne s. 53-57 og s. 147-149)
Lærerne opstiller tydelige mål og kriterier og eleverne anvender redskaber til at finde bevis for læring (træning).	Praksiseksempler på modeller til arbejdet med beviser for læring kan hentes på:
At finde bevis for læring er en indarbejdet og løbende evalueringsform for eleverne og betragtes naturligt for eleverne.	https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/beviser-for-laering
Eleverne forholder sig til egen læring via forskellige	

refleksionsmetoder (samtale, ark m.m.).

Lærerne forholder sig til den gennemførte undervisningseffekt.

<http://vfl.vejenskoler.dk>

Praksiseksempler på modeller til arbejdet med hhv. elevernes- og lærerens egenreflektion kan hentes på:

<https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/elevinddragelse-elevens-egenvurdering>

<https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/underviserens-egenvurdering>

Inspiration til arbejdet med lærernes egenreflektion kan findes i Trude Slemmen, s.173- 185

Step 7

Der arbejdes målrettet med elevens progression og læringsdybder

Begrebsafklaring: Det er af væsentlig betydning for elevens læringsudbytte, at der kan spores progression hos alle elever, og at alle elever udvikler sig og ved, hvad deres næsteskridt er.

Formål med at arbejde med progression

- læreren interesserer sig for graden af forståelse hos den enkelte elev, så læringens næste skridt kan tilrettes efter behov
- både lærer og elev interesserer sig for, hvordan det lærte er lært - dvs. reflekterer over, hvilke strategier, der ligger til grund.

Kriterier	Eksempel
Læreren synliggør graden af dybdeforståelse overfor eleverne, så de ved, hvilken viden der efterspørges i det gennemgåede stof	Praksis eksempler på modeller til arbejdet med progression og læringsstrategier kan hentes på: https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/laeringsdybder-og-progression
Der arbejdes målrettet med elevernes læringsstrategier, således at eleverne bliver bevidste om, hvordan de lærer bedst og mest muligt	Arbejdet med læringsstrategier - Se f.eks. pixi udgave 2, s. 9-10
Eleverne forholder sig til egen læring	Elevtrappen trin10 (Se bilag). http://vfl.vejenskoler.dk

Step 8

Eleverne involveres i og reflekterer over egen forforståelse.

Begrebsafklaring: Ordet forforståelse refererer til elevens forudgående forståelse eller forhåndsviden, før en læreproces går i gang.

Formål med at involvere elevens forforståelse

- At læreren får indsigt i elevens forforståelse, således at læreren kan tilrettelægge læringsarbejdet med udgangspunkt i denne viden.
- At eleven motiveres for egen læring og udvikling og føler sig taget med på råd.
- At eleven forstår at koble tidligere læring til ny læring.
- At eleven inddrages i egen læring.

Kriterier	Eksempel
<p>Du går allerede i undervisningens planlægningsfase i dialog med eleverne om elevernes forforståelse.</p> <p>Du anvender din viden om eleverne, når der opsættes læringsmål og kriterier, og når du vælger undervisningsform for læringsarbejdet.</p> <p>Du bruger "beviser for læring" og/eller andre vurderingsformer til at få indsigt i elevens forforståelse.</p>	<p>Litteratur: Læreren som leder, Plauborg mfl.</p> <p>Dialog med eleverne og opskrivning på boardet. (Mindmap)</p> <p>Praksiseksempler på modeller til arbejdet med elevens forforståelse kan hentes på: https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/elevens-forforstaaelse</p> <p>VØL skema m.fl.</p> <p>Elevtrappen trin 2 (Se bilag).</p>

Step 9

Hjemmet involveres omkring elevens selv vurdering og forældrene taler kontinuerligt med deres barn om mål og progression.

Begrebsafklaring: Inddragelse af forældrene har til hensigt at motivere eleven for skolearbejdet.

Formål: Når forældre engagerer sig positivt i deres barns mål og progression får barnet højere udbytte af undervisningen.

Kriterier	Eksempel
<p>Der er tydelige forventninger til hjemmet om deres opgave.</p> <p>Forældrene involveres i den læring, som foregår i hverdagen gennem periodeplaner og ugeplaner.</p> <p>Forældrene kan i ugeplanen indhente ideer til, hvordan man som forældre kan spørge ind, træne eller følge op på barnets læring.</p> <p>Der udsendes "Vurderingsskemaer – elev – forældre" og "Forældreinddragelse"-skemaer til forældrene som oplæg til elevsamtalerne og skolehjemtsamtalerne.</p>	<p>Læs om muligheder for forældreinvolvering og VFL i Trude Slemmens "Vurdering for læring" s.</p> <p>Praksiseksempler på modeller til arbejdet med forældreinvolvering kan hentes på: https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/foraeldreinddragelse http://vfl.vejenskoler.dk</p> <p>Inspiration til arbejdet med forældreinvolvering kan findes i Trude Slemmen s. 161-172</p>

Step 10

Du giver eleverne kontinuerlig tilbagemelding med afsæt i opstillede kriterier for målopfyldelse og giver bud på, hvordan eleven kommer videre.

Begrebsafklaring: Feedback og tilbagemelding er to sider af samme sag. I en feedback situation gives samtidig bud på feedforward - hvad er elevens næste skridt og hvordan kan der konkret arbejdes videre.

Formål:

Feedback har til formål at reducere kløften mellem det sted, hvor eleven "er", og det sted, hvor det "er meningen", at han eller hun skal være.

Den enkelte lærer skal have viden om, hvor eleven er i en bestemt læringsproces.

Eleven bevidstgøres om, hvorfor eleven skal arbejde med en opgave og hvor langt eleven er i forhold til det opstillede mål.

Kriterier	Eksempel
<p>Jeg spørger løbende ind til elevens mål og kriterier med afsæt i et konkret læringsarbejde.</p> <p>Jeg opstiller et eller flere mål i begyndelsen af lektionen, som der gives løbende tilbagemeldinger på i løbet af lektionen</p> <p>Der gives fælles tilbagemelding i slutningen af lektionen.</p> <p>Jeg handler på beviser for læring og justerer egen undervisning mhp. at skabe de bedste betingelser for elevens læringsarbejde.</p> <p>Jeg går i dialog med den enkelte elev eller den samlede klasse om, hvorfor læring lykkes eller ikke lykkes.</p>	<p>Brug åbne spørgsmål: Kan du kort fortælle hvad du skal lære ved denne opgave? Kan du sætte ord på målet med denne opgave? Du arbejder med et bestemt kriterie, kan du forklare hvordan du arbejder med det.</p> <p>Typisk bredt formulerede mål omkring arbejdsprocesser og/eller sociale mål. Mål: Eleven finder hjælp andre steder inden eleven søger min lærer. Du bruger visuelle vurderingsformer. (Two stars and a wish, Målskriven, tommelfingermetoden etc. (Link) Åbne spørgsmål: Hvor søgte I hjælp? Hvad var vanskeligt</p> <p>My favourite no https://www.teachingchannel.org/videos/class-warm-up-routine</p>

Jeg stiller spørgsmål, der fremme elevens refleksion.

Jeg reflekterer over egen praksis og min undervisnings effekt og handler derefter.

Tilbage melding er en del af elevens arbejdsopgave, således at det forgår naturligt, når eleven arbejder.

Jeg arbejder bevidst på at fremme et læringsmiljø, hvor det er i orden at fejle og i orden at være dygtig, og jeg træner eleverne i, at give udtryk for om de lærer.

Procesorienteret skrivning

Læringskort på bordet
Kontinuerlige klassesamtaler
desangående.

Step 11

Du begynder at arbejde med læringsmakkere i undervisningen og træner eleverne i at samarbejde om hinandens læring.

Begrebsafklaring: En læringsmakker er en klassekammerat, som eleven samarbejder med og taler med for at reflektere over læringen.

En forudsætning for at arbejde med læringspartnere er, at eleverne forinden har arbejdet systematisk med egenrefleksion som forudsætning for at kunne give tilbagemeldinger til en læringsmakker.

Formål: At eleverne trænes i at give konstruktiv feedback til sin læringsmakker i en konkret undervisningsaktivitet.

Kriterier	Eksempel
Læreren introducerer begrebet "læringsmakker" for eleverne og italesætter, hvorfor denne samarbejdsform er givtig	Se pixi 2 s. 14-15
Læreren relaterer samarbejdet med læringsmakkere til elevernes kendskab til egenrefleksion	Praksiseksempler på modeller til arbejdet med læringsmakkere kan hentes på: https://sites.google.com/a/vejenskoler.dk/vfl-i-praksis/laeringsmakker-eleven-som-laeringsressource
Læreren og eleverne opstiller sammen kriterier for god læringsmakker og træner disse elementer	http://vfl.vejenskoler.dk
Eleverne samarbejder om at give hinanden tilbagemeldinger med afsæt i opstillede kriterier	
Eleverne giver hinanden tilbagemeldinger på f.eks. opgaver, finder sammen bevis for læring i hinandens tekster, reflekterer over stillede spørgsmål m.m.	

Step 12

Læringsmakkerarbejde og makkervurdering er en fast del af undervisningen.

Begrebsafklaring: I arbejdet med læringspartnere arbejdes målrettet med opkvalificering af den feedback, der gives eleverne imellem.

Formål: At styrke elevernes evne til samarbejde.
At sætte fokus på den synergi det giver at arbejde sammen i en læringsituation

Kriterier	Eksempel
Læringsmakkerne er en integreret del af undervisningen, hvor eleverne giver feedback til hinanden uden yderligere instruktion og anerkender værdien heraf. Via forskellige refleksionsøvelser trænes implicit elevernes sociale kompetencer og samarbejdsevne. Eleven træner egne færdigheder i selvvurdering og i at reflektere over egen læring sammen med en anden. Eleverne vurderer egen evne som læringspartner med afsæt i opstillede kriterier.	Litt: Hilde Ødegaard Olsen: "Læringspartner. Underveisvurdering i praksis" http://vfl.vejenskoler.dk

Step 13

Arbejdet med læringsmål og kriterier for målopfyldelsen er en integreret del af lærerens undervisningspraksis. Læreren har overblik og er bevidst om brugen af formativ feedback.

Begrebsafklaring:

I arbejdet med læringsmål og kriterier for målopfyldelse arbejder lærerne bevidst med forskellige typer feedback. Disse funderer sig i Hatties 3 feedbackspørgsmål og knytter an til handlinger på opgave- proces og selvreguleringsniveau.

I arbejdet med elevens selvfeedback kvalificeres den enkelte elevs forståelse for egen læring . Dette danner baggrund for kvalificering af feedback mellem elever.

Formål:

At nuancere brugen af feedback mhp. at bygge et stillads op om den enkelte elevernes læring

At øge elevens bevidsthed og om egen læring og refleksion over egen læring og tydeliggøre det næste skridt for den enkelte elev.

Kriterier	Eksempel												
<ul style="list-style-type: none"> Jeg kender til forudsætningerne for god feedback og kan vurdere og anvende forskellige typer af feedback i forskellige tidsspænd. Jeg udfolder feedback til den enkelte elev med afsæt i Hatties tre feedbackspørgsmål: Hvad er dit mål? Hvordan klarer du dig ift. målet? Hvad er mit næste skridt for at nå målet? Jeg knytter Hatties 3 feedbackspørgsmål sammen med feedback på forskellige niveauer.	<p>Der skelnes mellem :</p> <ul style="list-style-type: none"> - feedback i det korte tidsspænd (f.eks. dag for dag vurdering) - feedback i det mellemlage forløb (f.eks. logbog, afslutningen af et emne) - feedback i det lange forløb (f.eks. elevsamtaler, skriftlig vurderinger) <p>Se pixi 2 s. 13-14</p> <table border="1"><thead><tr><th>Niveauer</th><th>Vigtige spørgsmål</th><th>Tre feedback-spørgsmål</th></tr></thead><tbody><tr><td>1. Opgave</td><td>Hvor godt er opgaven blevet løst?</td><td>Hvor er jeg på vej hen- hvad er mine mål?</td></tr><tr><td>2. Proces</td><td>Hvilke strategier er påkrævet for at løse opgaven?</td><td>Hvordan klarer jeg mig ift. Mine målP</td></tr><tr><td>3. selvregulering</td><td>Hvori består den viden og forståelse, der er påkrævet for at vide, hvad du gør?</td><td>Hvor skal jeg hen herfra – hvad er mit næste skridt?</td></tr></tbody></table>	Niveauer	Vigtige spørgsmål	Tre feedback-spørgsmål	1. Opgave	Hvor godt er opgaven blevet løst?	Hvor er jeg på vej hen- hvad er mine mål?	2. Proces	Hvilke strategier er påkrævet for at løse opgaven?	Hvordan klarer jeg mig ift. Mine målP	3. selvregulering	Hvori består den viden og forståelse, der er påkrævet for at vide, hvad du gør?	Hvor skal jeg hen herfra – hvad er mit næste skridt?
Niveauer	Vigtige spørgsmål	Tre feedback-spørgsmål											
1. Opgave	Hvor godt er opgaven blevet løst?	Hvor er jeg på vej hen- hvad er mine mål?											
2. Proces	Hvilke strategier er påkrævet for at løse opgaven?	Hvordan klarer jeg mig ift. Mine målP											
3. selvregulering	Hvori består den viden og forståelse, der er påkrævet for at vide, hvad du gør?	Hvor skal jeg hen herfra – hvad er mit næste skridt?											

<ul style="list-style-type: none"> • Jeg følger op på resultater fra tests og prøver i det daglige arbejdet med hver enkelt elev og giver en begrundet tilbagemelding til eleverne om, hvad der skal til for at nå de opstillede mål og komme videre i læringsarbejdet. • Jeg arbejder målrettet med at give eleverne ejerskab over deres egen læring mhp. at kunne vurdere eget læringsarbejde • Jeg arbejder målrettet med at kvalificere feedback internt mellem elever således at denne bruges konstruktivt 	<p>Litt: Trude Slemmen "VFL i klasserummet" s. 127 -140</p> <p>Litt: Trude Slemmen s. 141-146</p> <p>Litt: Hilde Ødegaard Olsen: "Læringspartner. Undervejsvurdering i praksis</p>
--	--

Step 14

Lærere og pædagoger samarbejder i professionelle læringsfællesskaber med elevens læring som omdrejningspunkt.

Begrebsafklaring:

Med den stigende fokus på målstyret undervisning, hvor målet for elevernes læring har forrang i forhold til undervisningens aktiviteter, stilles særlige krav til teamet og samarbejdets kvalitet.

Teamet skal arbejde sammen som et professionelt læringsfællesskab, hvor lærerne i fællesskab på teamniveau forholder sig konstruktivt, kritisk til egen undervisnings effekt mhp. at sikre de bedste betingelser for den enkelte elevs læring.

Formål:

At udvikle samarbejdet i fag- eller årgangsteamet, således at dette bliver et professionelt læringsfællesskab.

Bilag 1: Teams der ønsker at arbejde aktivt med VFL og aktionslæring kan bruge nedenstående model. AD sparrer gerne om modellen.

VFL- aktionslæring

Team:

Navne på teammedlemmer:

VFL- Aktionslæring – en definition: *VFL- Aktionslæring er en enkel metode, hvor lærere samarbejder om at igangsætte VFL- eksperimenter i praksis med henblik på at blive klogere på praksis og udvikle den.*

Hvad er en VFL-aktion? En VFL- aktion er en handling (et eksperiment) der iværksættes med henblik på at afprøve VFL i praksis og blive klogere på VFL i praksis.

Aktionen: Med udgangspunkt i et VFL trin formuleres det tiltag, du vil afprøve, undersøge og eksperimentere med i praksis.

VFL- aktionen lægger op til, at noget gøres anderledes og endnu bedre end det, der allerede sker i praksis.

Hvad er det for et VFL- tiltag du/I vil prøve af:

2) Begrebsafklaring: Er der et VFL- begreb du/I ønsker at få vendt i teamet?

3) Hvordan kan vi konstatere om aktionen lykkes?

Dispositionen til kort didaktisk samtale om VFL- aktionen (samlet 5-7 min på fagteammødet).

- Et af teammedlemmerne interviewer den der har lavet en VFL-aktion.

Interviewguide:

- 1) Beskriv kort hvilket VFL- tiltag, du har arbejdet med.
- 2) Hvad ville du opnå med den konkrete VFL- aktion?
- 3) Hvad skete der i praksis?
- 4) Hvilke overvejelser giver det dig anledning til?
- 5) Hvilke overvejelser giver det teamet anledning til?

Afslutning

- 6) Hvilke nye tanker har undervisning samtalen vakt?

Valg af nye aktioner:

Hvilke nye handlinger (aktioner) kunne sættes i værk? Hvorfor?